

Sant Josepmaria i els inicis de l'Opus Dei a Catalunya¹

JOAN BAPTISTA TORELLÓ

Rector de l'església de Sant Pere
Viena, Àustria

Des de l'any 1941 fins al 1975 he treballat sempre amb el guiatge pròxim del Beat Josepmaria. He conviscut amb ell alguns períodes, i moltes altres vegades l'he vist a Roma, on havia d'anar de tant en tant. Per al tema proposat, m'he de concentrar, però, en els anys compresos entre el 1941 i el 1948. Era l'època dels començaments de l'Opus Dei a Barcelona. No sóc historiador professional i mai no he portat diaris personals i, a més a més, tinc la memòria bastant foradada. I pels forats, les esclertes i els esvo-

rancs, se m'han esllavissat molts noms i dades, però no tant les persones i els esdeveniments. Resten una munió de records i d'impressions entranyables i, per a la meua vida, decisius. Aquesta multitud es refugiarà aquí en allò que és anecdòtic, significatiu, però escassament ordenat. Us demano comprensió. Més que insuficiència he de confessar un cert pudor, perquè hauré de parlar bastant de mi mateix, i això em resulta enutjós. És un fet que, dels primers catalans de l'Opus Dei, un grapat d'estudiantets

¹ Conferència pronunciada a les XXXVII Jornades de Qüestions Pastorals de Castella daura (28 i 29 de gener del 2002). Aquesta mateixa conferència, amb algunes referències més gironines, va ser pronunciada el dia següent a Bell-lloc.

que el Senyor va conquerir a la seva manera, sempre inescrutable, jo destacava, entre ells, per la fal·lera catalanista, i a més, amb el compromís de defensar la llengua i la cultura de la nostra terra, en aquells temps, oprimides i esmortides. Dels primers de l'Obra, els altres, eren excel·lents estudiants d'enginyeria, de comerç, de dret, de química... Jo estudiava medicina, però al mateix temps estava engrescat per les activitats clandestines de salvament de la catalanitat. Per això, i sense voler-ho, sóc un testimoni bastant particular de les relacions del Beat Josepmaria amb Catalunya en aquell període espinós de la nostra història.

Vaig conèixer personalment el Beat Josepmaria el dia 22 de maig de 1941 a Barcelona, a casa d'un catedràtic de Filologia Grega a la Universitat de Barcelona, el Dr. Sebastián Cirac Estopañán, que era de Casp, i que havia conegut el Fundador de l'Opus Dei des de molt jove. Va ser un dels primers sacerdots que el Beat Josepmaria va reunir al seu entorn i amb els quals feia de director espiritual.

Eren temps difícils, en tots sentits, a casa nostra. Des de l'entrada a Catalunya, dels anome-

nats nacionals, hom es refeia poc a poc econòmicament, socialment i religiosament, de la guerra fratricida. Famílies destrossades, com la meua, que havien tingut morts i assassinats a tots dos cantons. Dos sectors en lluita per motius polítics o religiosos, i tot sovint s'hi barrejava la qüestió social. A vegades la lluita portava repercussions personals i familiars. Per aquestes raons és tan difícil analitzar tot aquell desori.

Com era de suposar, en acabar-se tot això, va venir l'opressió de la nostra llengua i la nostra cultura. És molt difícil d'imaginar avui dia l'esglai, l'astorament i la ràbia subcutània que t'arrossega de dia i de nit quan et tallen la llengua o et tanquen la boca. Sents des de dintre un formigueig que és molt difícil de descriure.

Foragitat el català dels parvularis, de les escoles primàries i superiors, dels diaris i les ràdios, de les plaques dels carrers i de les esglésies, un aplec de gent jove s'encaboriava en salvar el salvable del nostre patrimoni cultural, i així va sorgir l'"Estudi" del cinquè pis del número 70 del carrer Sant Pau, que era un lloc, unes golfes, que vam improvisar un grup d'entusiastes,

amb un aspecte bohemí, i allí ens trobàvem, teníem tertúlies, fèiem música, llegíem els nostres versos i les nostres produccions literàries, rebíem visites de persones importants que estaven mig amagades però que venien allà, i organitzàvem encontres amb altres organitzacions clandestines.

De tant en tant ens arribaven fresques i arriscades creacions recents dels grans exiliats de la nostra llengua. Hi havia un grup de noies, per aquell temps, bibliotecàries, que eren d'un gran nivell cultural. Un dia una d'elles, la Montserrat Martí, va venir i ens va portar una de les "Elegies de Bierville", de Carles Riba, que vam escoltar amb una devoció extraordinària. Una altra vegada ens va arribar el "Nabi", de Josep Carner. Tot això s'acompanyava de tant en tant de visites nostres a personalitats de la llengua catalana, com el poeta Josep Lleonart. Lleonart era una persona molt senzilla, i tenia una força espiritual i una saó cristiana molt contagioses. Amb això teníem un cert contacte amb l'Institut d'Estudis Catalans, que havia estat suprimit, i amb la que en dèiem la Biblioteca de Catalunya, que era la de l'Institut d'Estudis Catalans, i a la qual havien canviat el nom pel de Biblioteca Central de la Diputació.

D'aquesta manera vaig conèixer en Ramon Aramon, i moltes altres persones del món literari: en Maurici Serrahima, un dels primers que va poder publicar alguna cosa en català. Jo vaig tenir mala sort. Nosaltres vam presentar a la policia, perquè s'havia de fer així, tot un grup de manuscrits, i només ens permetien poesia. Em sembla que, de deu, només en van aprovar cinc, i entre ells no hi era el meu.

Vam conèixer moltes altres persones, i començarem a fer una revista, escrita a màquina i amb les còpies a paper carbó i en forma de carta. Començava amb "Estimats amics", que era el títol de la publicació. Hi havia una breu introducció, i al final, les nostres petites produccions i, al capdavant, una signatura. Era com una carta. Tot molt pobre però fet amb molt entu-

siasme. Tots empràvem pseudònims per no posar-nos en perill. Aquesta revisteta, que va durar set anys, ens posava en contacte amb persones molt més importants que nosaltres. Allà vaig conèixer també en Jordi Pinell, que es va fer monjo de Montserrat, els germans Gassó, les germanes Lleonart i les Martí i Bas, una de les quals –la Maria Roser– va ser la primera dona de l'Obra a Catalunya.

Fou aleshores quan un parell d'amics em van acostar a l'Opus Dei. El Beat Josepmaria, al mateix temps que predicava recessos i exercicis espirituals a molts clergues i religiosos, i a seglars, per tota la península, començava a estendre l'Obra en diverses ciutats, després de la interrupció dels tres anys de guerra. Com és ben sabut, en acabar-se la guerra, la revifalla de la vida religiosa va ser impressionant: es van omplir seminaris i col·legis d'ordes i congregacions, les associacions piadoses tingueren un boom: les congregacions marianes renaixeren, també l'Acció Catòlica, els fejecistes –la federació de joves cristians–, que era una adaptació de la creació a Bèlgica del canonge Cardijn, i treballaven força. Totes eren molt proselitistes i algunes amb l'estil triomfalista dels anys que en deien "de la victòria".

El primer català que va demanar l'admissió a l'Opus Dei va fer-ho l'1 d'abril de 1940. Tots érem molt joves i ens reuníem al carrer de Balmes 62 per a estudiar, resar i estrènyer l'amistat mútua. Els primers havien tingut un contacte molt breu amb el Beat Josepmaria, a Barcelona i a Madrid. Altres, com jo, només sa-

biem que es tractava d'una crida a la santedat dintre de les estructures del món per santificar-lo des del seu interior mitjançant l'oració i el treball i d'un apostolat, que no fos un afegit al compromís humà, sinó una amistat cada vegada més profunda. Era una vocació divina, com ell deia: «vella i nova com l'Evangelí», i a la qual es responia amb una entrega total a Déu en el celibat o en el matrimoni –nosaltres pensàvem en el celibat– però que

El primer català que va demanar l'admissió a l'Opus Dei va fer-ho l'1 d'abril de 1940. Tots érem molt joves i ens reuníem al carrer de Balmes 62 per a estudiar, resar i estrènyer l'amistat mútua.

no canviava absolutament la nostra condició de ciutadans ni de senzills fidels de l'Església, sense fressa ni banderes enlaire.

Pot semblar estrany que aquesta empresa purament sobrenatural i els quatre gats que a Barcelona l'estrenàvem esdevinguéssim un escàndol que desencadenés una acció per a ofegar la criatura. Ningú

no ignora que aquesta ventada d'oposició sortí d'alguns àmbits religiosos on eren els qui havien estat per a

nosaltres mestres i guies admirats des de la infància. De cop, ens veiem acusats d'heretgia, de practicar rituals exòtics, de mentida sistemàtica, de secret, i de voler destruir els ordes religiosos. Tot això, amb un iniciador, a qui no agradava gens el títol de Fundador, que no feia un pas sense l'aprovació del seu bisbe. El rebombori va ser detonant. Ens van marginar —a mi els meus amics no em saludaven ni pel carrer—, van avisar les nostres famílies que tenien un fill que pertanyia a una maçoneria blanca recentment fundada, etc., etc. La història detallada d'aquests fets, amb nom i dades i esdeveniments concrets, l'he escrit ja, i interessa poc, ara.

Afegim només, perquè jo també em puc dir teòleg, que l'única explicació humanament plausible que se m'acut, de tanta agressivitat contra una Obra recentment nascuda, per part de grups plens de zel —on alguns actuaven, sens dubte, putantes se obsequium praestare Deo,

Hi ha una sola vocació per tothom, que és la santedat: la unió amb Déu en el Crist, la perfecció com la del Pare celestial.

pensant que feien una cosa agradable a Déu—, la trobo en la doctrina dels dos camins, que des de segles havia dominat la teologia de la vocació cristiana i la seva aplicació pràctica. Aquesta doctrina s'havia deduït d'una exegesi una mica precipitada del que descriu Sant Mateu en el capítol 19, 16-22 on, un jove pregunta a Jesús:

«Mestre, quina cosa bona puc fer per a obtenir la vida eterna?», i aquest li respon: «guarda els manaments». El primer diu: «tot això ja ho he fet des de la meva joventesa». Jesús afegeix: «si vols ser perfecte, ves, ven el que tens, dóna-ho als pobres i després, vine i segueix-me». Semblava com si quedessin fixats dos camins: el camí dels manaments, suficient per salvar-se, i el camí dels qui aspiren a assolir un cert grau de perfecció, abandonar el món i entrar en un estament particular, que en el temps coincideix amb l'anomenat estat de perfecció, que és el dels ordes religiosos o similars. Així es va estendre fins al segle XX aquesta doctrina.

A part el fet que només Sant Mateu parla d'aquesta perfecció, i no Sant Marc, el mateix Sant Mateu usa el terme "perfecció" en el capítol cinquè, citant els mots que Jesús digué a les multituds que el seguien: «Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte». (Mt 5, 48). Sant Mateu no parla de dos camins: l'un, el dels manaments, més fàcil, i l'altre, el de la perfecció. I la inclusió del manament d'estimar el próisme ja aclareix que en la primera resposta del mestre es demana la totalitat, que es pot viure de maneres molt diferents.

El Nou Testament només coneix una perfecció, la de l'amor total: del cap, del cor, i de totes les energies. Enlloc no es parla de dues vies: una menys exigent i l'altra més costosa. Jesús no digué mai que un cristià es pugui contentar amb un minimalisme. Hi ha una sola vocació per tothom, que és la santedat: la unió amb Déu en el Crist, la perfecció com la del Pare celestial.

Aquesta era la predicació "revolucionària" del Beat Josepmaria des del 1928, que va sorprendre molts, i alguns grups religiosos en particu-

lar, ja que la malentenien, com si volgués apartar la joventut dels convents, de l' "únic lloc" reconegut com a lloc de perfecció. Trenta anys més tard, el Concili Vaticà, amb la seva Constitució dogmàtica *Lumen Gentium*, especialment en el capítol V, que porta el títol de "La vocació universal a la santedat en l'Església", supera definitivament la teoria dels dos camins. El sofriment del nostre Beat, que amava de cor tots els religiosos, va ser molt gran. I com va reaccionar? Els qui érem llavors a Barcelona tenim documents explícits i emocionants del seu esperit sobrenatural, cartes que ens va escriure perquè ell no podia venir a trobar-nos, per la raó que hi havia un tribunal de repressió de la maçoneria, disposat a fer-lo detenir. Transcriu uns retalls d'aquestes lletres, que denotaven la fermesa de la seva fe, ens asseguraven una gran fecunditat de l'Obra a Catalunya, i ens animaven a la perseverança i a patir en silenci, sobretot perquè -i aquesta era la seva gran obsessió- no faltéssim mai a la caritat amb les persones que ens malmenaven o condemnaven. N'esmento tan sols algunes. La primera és del 15 d'abril del 1941, escrita des de la residència del bisbe de Pamplona, i deia textualment:

«+Para el Palau

Jesús me guarde a mis hijos.

Queridísimos: ¡Cuántas cosas grandes va a hacer el Señor en Barcelona, por vuestra labor callada, eficaz y apostólica! De buena gana iría hoy mismo con vosotros. No es posible, y ofrezco ese sacrificio.

¿Habrá ahí casa grande el curso próximo?

Que estéis muy contentos. Os quiere, os abraza, os bendice

Mariano

Pamplona 15-IV-941»

«¡Que el Señor bendiga a mis hijos y me los guarde!». Aquesta frase sola ja ens commovia...-«¡Queridísimos!»-: és inversemblant. Els sants ho són d'inversemblants, tots. «Estamos de enhorabuena porque el Señor nos trata a lo divino. ¿Qué os voy a decir? Que estéis contentos: spe gaudentes, que padezcáis llenos de caridad sin que de vuestra boca salga nunca una palabra molesta para nadie, in tribulatione patientes. Que os llenéis de espíritu de oración:

oracioni instantes. Hijos, ya se barrunta la aurora» -ell ja ho veia venir- «y cuánta cosecha en esa bendita Barcelona con el día nuevo. Sed fieles, un abrazo de vuestro Padre. Visitad de mi parte a la Virgen de la Merced».

Una altra mostra breu del mateix mes: «¡Jesús bendiga a mis hijos del Palau!» -a aquell piset de no-res, més aviat fosquet i amb quatre mobles, li havíem donat el nom pompós de "Palau"- «y me los guarde». «Queridísimos. Muy contento, dispuesto a sufrir con alegría lo que el Señor disponga, pero ya estamos tocando al fin. La luz se hará y para entonces vosotros y yo debemos tener preparado, no el perdón de las ofensas, sino el cariño y el olvido. Que estudiéis mucho, y con mucha paz». Jo sabia molt poc de l'Obra quan hi vaig entrar, perquè no teníem res, ni documents, només la comunicació entre nosaltres, però això és una de les coses que vam aprendre de seguida. I també, que teníem tanta obligació d'acréixer la vida espiritual com d'estudiar.

«Que calléis, sin comentar con nadie estos sucesos, para que nunca se os pueda escapar ni siquiera una palabra molesta para nadie. Siempre y en todo y sobre todo la bendita caridad. Y que estéis muy unidos, siendo muy hermanos y muy hijos. No os preocupéis ahora de hacer apostolado y proselitismo, dejad hacer a Dios. Sin embargo, crecedme vosotros para adentro. Con más amor cada día a la Santa Iglesia Romana, para amarla y servirla en el último lugar de su ejército de apóstoles, nos dio el Señor la vocación. Y con más vida de oración, sacrificio y alegría. Muchas ganas de veros y abrazaros. En las manos de mi Madre

amadíssima de Montserrat os dejo.»

Sobren els comentaris. No pot pas sortir-nos més clarament a l'encontre l'home de Déu, de fe pura, que desborda d'amor a Jesús i a tots els homes sense excepció, i que viu totalment per a realitzar l'Obra. Malgrat tot, inesperadament va venir a abraçar i a confortar els seus fills de Barcelona, el 22 de maig. Va

parlar amb cadascun de nosaltres i després amb tots plegats. Recordo que la primera frase que em va adreçar fou: «¿Tú eres Juan Bautista? ¡Ven acá ladrón, que te hipnotizo!». Perquè aquesta era una de les coses que es deia, que ens hipnotitzava. La seva certesa que l'Obra tiraria endavant, la seguretat de ser instrument de Déu, «inepte», deia, però guiat per Ell indefectiblement, eren contagioses, i el feien humil i ensem sempre somrient, de bon humor, i vivament interessat en les peripècies de cadascú, i no cal dir que era un geni de la comunicació: ens seguia amb afecte en tot el que fèiem. Al mateix temps se'l veia molt recollit i endinsat en la interioritat divina. Després d'aquest viatge la fortalesa i la tendresa del Beat ens van deixar una serenitat i una felicitat inexhauribles.

En aquells dies precisament, i sense que cap de nosaltres en sabéssim res, s'establia un nou vincle del Beat Josepmaria amb Catalunya. El dia 27 d'abril, el monjo Aureli M. Escarré va rebre a Montserrat la benedicció abacial de mans del bisbe de Pamplona, Dr. Marcelino

La seva certesa que l'Obra tiraria endavant, la seguretat de ser instrument de Déu, «inepte», deia, però guiat per Ell indefectiblement, eren contagioses.

Olaechea, i el nou abat va demanar-li informacions sobre el doctor Escrivà i el seu Opus Dei, explicant-li que a Barcelona es feia aleshores un gran aldarull, i moltes persones anaven a Montserrat, cercant orientació i consell sobre això. La prudència benedictina evitava declaracions sobre coses que no coneixia. El bisbe el va tranquil·litzar: ell coneixia molt bé

la persona i les virtuts sacerdotals de mossèn Escrivà i la solidesa catòlica de l'Obra, però li va recomanar que es dirigís al bisbe de Madrid, que recentment havia aprovat l'Opus Dei com a Pia Unió. I aquí va començar un cartei de notable importància històrica entre l'abat Escarré i el Dr. Leopoldo Eijo Garay, tres cartes cada un entre el 8 de maig i l'1 de setembre.

L'abat reaccionà de seguida, i invità a visitar-lo, els quatre vaillets de l'Obra a Barcelona. Tres hi vam anar, una mica cohibits, encongits... L'abat Escarré ens va rebre en una gran sala, assegut en un tron. Ens va sorprendre, perquè l'abat va baixar del tron i ens va abraçar a cada un de nosaltres molt afectuosament: ens volia consolar. Ens va dir també que Montserrat defensaria l'Obra, ensem que ens convidava a celebrar la propera Setmana Santa a Montserrat com a hostes personals de l'abat. Abans del 10 de juliol pujà a Montserrat Álvaro del Portillo en nom del Beat Josepmaria. Va parlar llarga estona amb el jove abat coadjutor (33 anys), i llavors començà la gran estima de l'abat per l'Álvaro del Portillo.

La gran amistat de l'abat amb el Beat Josepmaria començà més tard, un any després, quan el nostre fundador es va entrevistar amb els dos abats: Marcet i Escarré, i amb el Pare Gusi, allà present. Des d'aquell dia, Escrivà i Escarré es van trobar més de 45 vegades, i gairebé sempre eren llargues converses. La relació d'aquestes dues personalitats tan diferents, es va convertir en una amistat entranyable. A tots dos els movia un zel abrusador per la glòria de Déu, una passió vertadera per la vida contemplativa, per la dignitat del culte i la fidelitat a l'Església romana. A Barcelona vaig

assistir bastant sovint a aquests diàlegs, perquè el Beat Josepmaria volia que s'hi parlés també en català. El mateix succeïa quan es trobava a Roma amb el cardenal Albareda, que era de Montserrat: també em cridava a mi.

Un seguit de circumstàncies, i les dissensions a l'interior del monestir, més que no pas intervencions polítiques, portaren l'abat Escarré a dimidir i refugiar-se en un convent de benedictines de Vivoldone, al nord d'Itàlia. Malalt de cor, diabètic, es va tancar en un silenci i aïllament radicals. Jo, que aleshores estava a Viena, vaig assabentar-me de la seva adreça i li vaig escriure una carta en senyal de reverència i amistat intactes. Em va respondre el mes de març de 1967, i apareixia com deprimit, malferit, per les incomprensions de tots cantons, però dedicà un elogi al seu successor, el Pare Cassià, «en el qual puc confiar plenament», que era una mostra d'esperit sobrenatural i de l'amor al seu monestir.

Poc després vaig anar a Roma, i vaig trobar el Beat Josepmaria molt preocupat perquè, com que el P. Escarré s'havia tancat en aquest aïllament tan gran, no tenia contacte amb ningú. El Beat Escrivà no sabia on era, ni

què se n'havia fet. Jo el vaig poder informar, i em va dir: «ves-hi corrents». I aleshores vaig fer el viatge de Roma a Vivoldone per visitar-lo. Em va rebre afectuosíssimament i visiblement commogut per la fidelitat del Beat Josepmaria, però no em va fer cap comentari sobre la seva situació. Se'l veia greument malalt, i efectivament, pocs mesos més tard el van traslladar a una clínica de Barcelona on es va morir el 1968, amb 55 anys.

Tots aquests contactes i esdeveniments vincularen fortament el nostre Beat amb Catalunya però -a part el fet que ell es deia català, i ho era, per ascendència paterna lleidatana- penso que el seu vincle més profund amb la nostra terra fou el seu amor a la Mare de Déu. Va ser a Catalunya que la Verge, en un moment d'esgotament físic, de desconhort i perplexitat, durant l'arriscada i extremadament fatigosa travessada dels Pirineus (19.XI-1.XII.1937) Ella li va concedir una gràcia extraordinària -que recorda les d'altres místics d'envergadura- que el va redreçar i enfortir, i li donà una rosa!

Particularment les advocacions de Montserrat i de la Mercè l'omplien de tendresa: moltes vegades pujà a la Santa Muntanya, i visità la Basílica de la Patrona de Barcelona, i va ser als peus de la Moreneta i Nostra Senyora de la Mercè, que va implorar ajuda (emocionat i gairebé amb exigència de fill) quan, el 21 de juny del 1946 va embarcar a Barcelona cap a Itàlia,

acompanyat pel mallorquí Josep Orlandis, per demanar al Sant Pare, per a l'Obra, l'appositio manuum de la Santa Seu.

I una altra carícia de la nostra Princesa la va rebre a Roma el 27 d'abril de 1954: la guarició instantània i definitiva de la diabetis que l'havia turmentat molts anys seguits.

Al Beat Josepmaria li agradava que els catalans parléssim en català. A mi em feia recitar poemes a les tertúlies on participava... a Madrid! També, i sovint, quan tenia visita de gent de Catalunya -no aprovava cap mena "d'imperialis-

Particularment les advocacions de Montserrat i de la Mercè l'omplien de tendresa: moltes vegades pujà a la Santa Muntanya, i visità la Basílica de la Patrona de Barcelona, i va ser als peus de la Moreneta i Nostra Senyora de la Mercè, que va implorar ajuda.

me cultural", com ell deia-, li plaia, en presentar-me algú, de subratllar tres notes de la meua persona que en aquell temps, per diversos motius, eren una mica insòlites. Afirmava de mi: és un psiquiatre, té dos germans jesuïtes, i escriu versos en català.

Haig de dir que va ser del Fundador de l'Opus Dei, la iniciativa de traduir Camino al català i que, ja des d'aquells anys, hi vaig anar treballant, i encara que, per les circumstàncies, no es podia publicar llavors, fèiem servir normalment tal versió. Més endavant, Francesc Faus va prestar la seva col·laboració a aquesta feina, quan un i altre érem a Itàlia, i finalment –i no sense dificultats administratives– Camí fou editat el 1955, a Barcelona.

El tretze de juny de 1948, vaig celebrar la meua missa nova a la Mercè. Els amics de l'"Estudi" del carrer Sant Pau van pintar i imprimir les estampes recordatoris i organitzaren una coral gregoriana per poc després a la festa. I el meu padrí de capa –així es deia aleshores– era un dels predicadors més brillants d'aquella època: mossèn Masdexert, però va ser una missa nova sense sermó. Perquè, com que no es podia parlar català en públic, vaig pensar que el silenci seria més eloqüent que la millor paraula forastera.

Tres dies després vaig deixar Catalunya definitivament i arribava a Roma on m'esperava una

Haig de dir que va ser del Fundador de l'Opus Dei, la iniciativa de traduir Camino al català i que, ja des d'aquells anys, hi vaig anar treballant, i encara que, per les circumstàncies, no es podia publicar llavors, fèiem servir normalment tal versió.

gran feina: fer el doctorat de Teologia a l'Angelicum i la tasca pastoral de l'Obra, que a Itàlia començava aleshores. Jo era l'únic sacerdot de l'Obra a Itàlia en aquells moments –a part el nostre Fundador, i Don Álvaro–, i a més havia de ser mòbil, perquè ells dos tenien prou feina a la seu central, dirigint l'Obra de tot el món, i al mateix temps estaven en contacte constant amb el Vaticà per fer els passos necessaris per tal d'aconseguir l'aprovació definitiva de l'Obra, que es va produir poc després.

Vaig haver de circular per tota Itàlia.

Vivíem tots encofornats a la porteria de Villa Tevere, però en aquest lloc es va començar la labor de l'Obra amb les joventuts romanes, i des d'allí fèiem viatges regulars a ciutats d'Itàlia: Milà, Bari, Torí, Pàdua, Bolonya, etc. Sembrar, sembrar, a doll, la crida universal a la santedat! No obstant aquesta feina, només arribat a Roma, el Pare em va preguntar si havia portat els meus llibres en català. «Doncs, que te'ls enviïn», em va dir. Vaig rebre una maleta gran de llibres en català que em van permetre escriure un assaig sobre la poesia catalana contemporània, que va ser publicat a Madrid. Tot això sota la protecció del Beat Josepmaria, que maldava perquè jo continués fent aquestes coses. I també, gràcies a Rafael Calvo Serer, que aleshores era el director de la revista Arbor, del Consell Superior d'Investigacions Científiques. Acabada la llicenciatura en Teologia, el Beat Josepmaria em va enviar a començar la labor de l'Obra a Sicília.

M'he descuidat de dir que la primera vegada que vaig anar a fer uns dies de recés amb el Beat Escrivà a Madrid –a la tardor de 1942– naturalment va ser per a mi un esdeveniment decisiu, perquè era una experiència única sentir-lo predicar. Després de cada meditació prenia uns apunts, i vaig ser tan enze que, en comptes de recollir els mots castellans –que en aquest cas haurien tingut a més un especial valor literari–, els traduïa al català. Al final dels

exercicis tots vam parlar amb ell, jo també. La conversa va ser sobre temes espirituals, però com que ell ens havia predicat tant de sinceritat, em semblava que li havia d'explicar això de les meves activitats catalanistes, i li vaig dir que participava en una organització clandestina a Barcelona. Em va escoltar amb una gran atenció i em va comentar que no tenia per què dir-ho, ja que a l'Obra, en política, tots poden fer el que vulguin: cadascú té les seves responsabilitats. Però si m'ho amagava i m'engoixava, havia fet bé de dir-li-ho, i endavant! I va afegir: «Bueno, un consejo, si quieres, te lo doy: sé prudente, no te dejes pescar por la policía porque somos todavía muy pocos y sólo nos faltaría tener a uno en la cárcel», amb la qual cosa me'n vaig anar molt tranquil·litzat, i vaig continuar "conspirant", que és tan bonic, sobretot quan s'és jove...

A Sicília em van donar moltes feines, entre elles la de director espiritual del Seminari de Palerm, i de professor de psicopatologia pastoral al Convictori de la diòcesi. En aquella illa meravellosa, l'Obra va créixer ràpidament.

Un dia es va presentar a Palerm en Ramon Aramon, el secretari de l'Institut d'Estudis Catalans, que havia vingut allà per un congrés d'estudis mediterranis. Vam anar a dinar en un restaurant. Algú ens va veure i ens van denunciar a l'ambaixada d'Espanya a Roma, dient que s'estava conspirant contra el règim franquista. Em van retirar el passaport. El Beat Josepmaria es va enfadar moltíssim, perquè també en sabia d'enfadar-se. Un dels qui eren

a Roma va intervenir a favor meu, però em vaig quedar un any sense passaport.

El novembre de 1956 el Fundador em va trobar a Roma i em va comunicar que havia pensat que podia començar l'Obra a Suïssa, i em va dir si volia anar-hi jo. Ens hi envià, en Pere Turull i a mi: canvi de panorama, de cultura, d'idioma i de gent: un sotrac psicològic notable... venint de Sicília! A Zuric vaig predicar per primer cop en català: al cementiri, per l'enterrament d'un treballador. I més endavant, després d'una nova estada a Itàlia (Milà, 1958-1964), la darrera aventura, que encara dura: Àustria.

Només voldria subratllar, per finalitzar, que el Beat Josepmaria ha confiat a molts catalans que participessin en l'expansió de l'Opus Dei pel món; no, certament, per ser-ho, però aquest és el fet. El Quico Planell, el Salvi Carreira o l'Arnau Torrents, a Irlanda; el Jaume Planell, a Anglaterra; l'Ot Moles i l'Antoni Torrella, a Veneçuela; l'Ignasi Sallent, el Joan Masià i el Pere Turull, a Itàlia; Joaquim Francès, Xavier Sellès i Ricard Estarriol, a Àustria; l'Alfons Par, el Jordi Cervós, en Josep Arquer i en Joan Vilar, a Alemanya; l'Ignasi Gramunt, als Estats Units; en Joan Antoni Massó, a Austràlia; el Francesc Faus, el Fèlix Ruiz i l'Esteve Jaulent, al Brasil...

Molta gent catalana: perquè potser som força comunicatius o adaptables? No ho sé, però és una realitat. El Beat Josepmaria ha demostrat també en aquest punt una confiança particular en els seus fills de Catalunya. ■

